

FARSKÝ LIST

19. máj – 25. máj 2025, číslo 598

Gréckokatolícka cirkev, farnosť Čičava, Čičava 38, 09301

Tel.: 0911/711488, o.martinlaban@gmail.com

Ja nešťastný človek!

V predchádzajúcej úvahe sme s pomocou Písma svätého hovorili o človekovi, ktorý ešte nie je spasený. Sv. Pavol ho nazýva človekom telesným alebo starým. Dnes si na úvod ešte krátko vysvetlíme tieto pojmy. Výraz telesný človek neoznačuje človeka, ktorý má nejakú žiadostivosť v sexuálnej oblasti. „Telo“ je pre Pavla pojmom oveľa širším. Označuje celého človeka v jeho psycho-telesnej integrite. Človeka, ktorého prirodzenosť v dôsledku zničenia hriechom je zdrojom všemožných (nielen sexuálnych) egoistických túžob. Rovnako aj ten druhý výraz starý človek nehovorí o človeku, ktorý je starý vekom. „Starý“ je preto, lebo patrí do starého poriadku sveta, ktorý síce ešte jestvuje, ba ešte aj bujne kvitne, ale smrťou a zmŕtvychvstaním Ježiša Krista bol už porazený. Súčasný poriadok sveta, plný nespravodlivosti, vojen, násilia, klamstva, lži a egoizmu, nemá najmenšiu nádej, jeho dni sú spočítané, je odsúdený a bude zničený! Nezadržateľne smeruje k neodvratnej smrti - starne. A spolu s ním „starne“ každý človek, ktorý je poznačený jeho mentalitou a vyznáva jeho spôsob života. Skutočný, pravdivý, šťastný a večný život je prisľúbený iba človeku „novému“, človeku duchovnému, o ktorom sme hovorili v predchádzajúcich katechézach. Stať sa kresťanom znamená prejsť zo života starého do nového, od človeka telesného k človeku duchovnému! Ako sa uskutoční tento prechod? Čo treba robiť, aby sme boli novými ľuďmi? Odpoveď, na ktorú sme zvyknutí, je, že máme bojovať so svojimi chybami a vášňami a zo všetkých síl, prácou na sebe, vytvoriť zo seba kresťana. Teraz prosím všetkých, aby pozorne nastražili uši. Táto schéma je falošná! Vôbec sa nezhoduje s Písmom, ba čo viac, skresľuje samú podstatu kresťanstva, ktorou je zadarmo daná spása v Ježišovi Kristovi! Kým pôjdeme ďalej, ešte jedna myšlienka na túto tému: Askéza a tzv. práca na sebe má samozrejme v zrelom kresťanskom živote

nezastupiteľné miesto, a predsa to nie je príčina, ktorá by v nás zrodila nový život!

V Liste sv. Pavla Rimanom čítame: „Tí, čo žijú podľa tela, zmyšľajú telesne, ale tí, čo žijú podľa Ducha, zmyšľajú duchovne. A zmyšľáť podľa tela je smrť, kým zmyšľáť podľa Ducha je život a pokoj. Ved' zmyšľáť podľa tela je nepriateľstvom voči Bohu, lebo sa nepodriaďuje Božiemu zákonu - a ani sa nemôže“ (8,5-7). Sv. Pavol hovorí o človeku podľa Ducha a človeku podľa tela. O tom druhom hovorí, že sa chová ako Boží nepriateľ, že je neposlušný jeho zákonu, ale hovorí aj to, že ináč ani postupovať nemôže, hoci by aj chcel. „Podľa vnútorného človeka s radosťou súhlasím s Božím zákonom; ale vo svojich údoch pozorujem iný zákon, ktorý odporuje zákonu mojej mysle a robí ma otrokom.“ Tieto slová z toho istého listu (7,22n) nás upozorňujú, že hriech nezničil iba náš, poviem, právny vzťah k Bohu (dopustili sme sa nekonečnej urážky Boha a sami nie sme v stave priniesť rovnocennú náhradu), ale hriech sa stal aj katastrofou existenciálnou! Zasiahol totiž, človeka a tkvie v takej hlbokej duchovnej štruktúre, že nemáme najmenšiu šancu dostať sa z tejto priepasti sami. Sv. Pavol na mnohých miestach vyjadruje túto pravdu, keď hovorí o vláde hriechu nad človekom (por. Rim 3,9; 6,12; 6,14; 11,32) alebo o bezmocnosti človeka (por. Rim 5,6) alebo, keď človeka nazýva mŕtvym pre hriech (por. Ef 2,1.5). Pýtam sa, kto už videl mŕtvolu, ktorá by sama seba oživila?! Už aj Starý zákon o tom hovoril, a takmer na každej strane. Nezabúdajme, že jeho knihy sa zaoberajú výlučne Izraelom, národom vyvoleným, ktorý poznal Boha, videl jeho skutky, národom, ktorý Boh viac ako tisíc rokov učil a pozýval ku konaniu dobra. A vzhľadom na to sa Židia z morálneho hľadiska nachádzali v oveľa lepšej situácii ako zvyšok sveta. Východiskovú pozíciu k nostnému životu mali oveľa lepšiu. A predsa skutočnosť bola celkom iná. Pozorný čitateľ Starého zákona si zaiste všimne, že história Izraela je vlastne históriou jeho ustavičného hriechu.

„Odo dňa, keď ste vyšli z egyptskej krajiny, až kým ste neprišli sem, priechli ste sa Pánovi“ (Dt 9,7). Tvrdení tohto typu sú, v rôznych obmenách, stránky prorockých a historických kníh Starého zákona plné. Proroci sú v tomto, samozrejme, aktívnejší. Ich ustavičné karhanie a napomínanie, ohlasovanie trestov aj výzvy na pokánie a obrátenie sú však ako hádzanie „hrachu na stenu“. Stáročia ubiehali bez akejkoľvek nápravy. Táto skutočnosť priviedla prorokov k úvahám nad príčinou tejto beznádejnej hriechnosti ľudu. Vtedy čítame u proroka Ozeáša aj takýto výrok: „Ich skutky im nedovoľujú vrátiť sa k svojmu Bohu, lebo v ich srdci je duch bezvládný“ (5,4) Jeremiáš to vyjadril ešte jasnejšie: „Či Etiópčan zamení kožu a leopard svoje pásy? Ako budete môcť konať dobro vy, keď ste privykli na podlosť?“ (13,23). Z týchto slov vidíme, že problém je veľmi vážny. Tkvie tak hlboko, že nie je otázkou dobrej alebo zlej vôle človeka, jeho práce na sebe alebo jej absencie. Tu sa už rysuje myšlienka sv. Pavla o tyranii hriechu nad každým človekom. Musíme uvážiť, že Izrael nebol nejako výnimočne hriešny národ oproti ostatným. Izrael je prototypom celého ľudstva. Rozdiel je iba v tom, že Boh vyvolil jeho, a nie iný národ, a postavil ho do svojho svetla, aby sa v jeho lúčoch ukázala temnota hriechu ešte tmavšou a desivejšou. Boh chcel dejinami tohto ľudu ukázať, akí sme v skutočnosti všetci, akí sme bezmocní, ak sa chceme dostať z otroctva zla vlastnými silami!

Hľa, Boh príde a sám vás spasí

Stať sa kresťanom znamená smrť starého človeka, človeka telesného a zrod človeka nového, duchovného. Vysvetlili sme si, že to nezávisí od našich síl, nášho úsilia a práce na sebe. Písmo kategoricky odmieta takúto cestu samospasenia. Ak sú uvedené kroky človeka daromné, aká je potom cesta ku kresťanstvu? Alebo ináč: Ako sa v človeku zrodia autentické kresťanské postoje? Schopnosť milovať nepriateľov, neutekať od kríža, prijatie upokorenia alebo posledného miesta, neživiť sa každý deň svojimi plánmi, ale vôľou Božou, ktorá sa nám zjavuje v konkrétnych udalostiach atď. Ako možno k tomu dôjsť? Proroci, vidiac neúčinnosť zmluvy uzavretej na Sinaji, súčasne s nemožnosťou vyplniť Desatoro v

praxi, predpovedali nové časy, kedy Boh uzavrie s ľudstvom novú zmluvu postavenú na úplne iných zásadách.

Počúvajme proroka Jeremiáša: „Toto bude zmluva, ktorú po týchto dňoch uzavriem s domom Izraela - hovorí Pán. Svoj zákon dám do ich vnútra a napíšem ho do ich srdca ...Už sa nebudú vzájomne poučovať a brat bratovi nebude hovoriť: »Poznajte Pána!«, pretože ma všetci poznajú od najmenšieho po najväčších - hovorí Pán. Lebo im odpustím vinu a na ich hriech si viac nespomeniem“ (Jer 31,33n). Obsah a podstatu novej zmluvy Boh zjavil aj Ezechieli: „Dám vám nové srdce a nového ducha vložím do vás; odstránim z vášho tela kamenné srdce a dám vám srdce z mäsa. Svojho ducha vložím do vášho vnútra a spôsobím, že budete kráčať podľa mojich nariadení, zachovávať moje výroky a plniť ich“ (Ez 36,26n). Obidva texty hovoria o tom, čo sme už vysvetlili. Po prvé to, že telesný človek sám od seba nedokáže mať kresťanské postoje, lebo má srdce z kameňa, neschopné milovať. A po druhé, že príde čas, keď Boh sám, svojou mocou a láskou, stvorí v človekovi predpoklady, aby ho usposobil žiť podľa svojich prikázaní. Boží zákon už preň nebude zvonka naloženým bremenom, ale prirodzenosťou jeho srdca a podľa neskorších Ježišových slov sladkým a príjemným jarmom. To všetko urobí Duch Boží, ktorý nám dá nové srdce, srdce z mäsa, srdce schopné milovať. Vidíme teda, že už v Starom zákone bola načrtnutá cesta ku kresťanstvu, ktoré je tou prisľúbenou novou zmluvou. Aby sme ho prijali celou svojou existenciou, je potrebné zakúsiť moc Boha, ktorý v nás urobí tú hlbokú a radikálnu zmenu srdca. Keď teraz otvoríme Nový zákon a vypočujeme si svedectvá prvých vyznavačov Krista, presvedčíme sa, že oni skutočne takto prežívali svoje prijatie kresťanstva a život v ňom. Svätý Ján uvádza tieto Ježišove slová: „Veru, veru, hovorím ti: »Ak sa niekto nenarodí z vody a z Ducha, nemôže vojsť do Božieho kráľovstva«“ (Jn3,5). Vidíme, že vstup do Božieho kráľovstva, ktorým je kresťanstvo, vôbec nezávisí od nás, od našej snahy a námahy, ale od nášho druhého narodenia. Protagonistami týchto druhých narodenín nie sú, ako v prípade tých prvých, naši pozemskí rodičia, ktorí nám dali prirodzenosť pozemskú, ale

Duch Svätý a voda krstu, ktorí nám dajú prirodzenosť nebeskú. Tá istá myšlienka je lapidárne vyjadrená v Liste Titovi: „Spasil nás nie pre spravodlivé skutky, ktoré sme my konali, ale zo svojho milosrdenstva; kúpeľom znovuzrodenia a obnovy v Duchu Svätom“ (Tit 3,5). Tu vidíme ešte viac: naše vykúpenie sa uskutoční bez ohľadu na naše zásluhy, iba účinkom Ducha, ktorý nás skrze kúpeľ krstu celkom obnoví. Okrem pojmu druhého narodenia používa Nový zákon ešte silnejší výraz, aby objasnil tajomstvo vstupu do kresťanstva, a to je nové stvorenie. Vypočujme si o tom dve myšlienky sv. Pavla z listov Galaťanom a Efezanom: „Lebo ani obriezka nie je nič, ani neobriezka, ale nové stvorenie“ (Gal 6,15). „Spasení ste milosťou skrze vieru; a to nie je z vás, je to Boží dar: nie zo skutkov, aby sa nik nevystatoval. Ved' sme jeho dielo, stvorenie v Kristovi Ježišovi pre dobré skutky, ktoré pripravil Boh, aby sme ich konali“ (Ef 2,8-10). Tretím veľmi výstižným označením tohto faktu je termín: byť vzkriesený spolu s Ježišom Kristom. „Hoci sme boli pre hriechy mŕtvi, oživil nás s Kristom - milosťou ste spasení - a s ním nás vzkriesil“ (Ef 2,5n). To značí, pred tým sme sa podobali mŕtvoľe, ktorá pre svoje vzkriesenie nemôže urobiť vonkoncom nič. Na to je potrebná moc Boha, ktorý jediný môže vrátiť život. Teraz už vieme, ako sa rodí a funguje kresťanstvo. Schopnosť žiť evanjelium si nemožno vsugerovať alebo vyprodukovať zo seba. To môže dať iba Boh, a iba ako dar! Kresťanský život je ovocím, ktoré sa rodí zo skutočnosti, že Boh nás svojou mocou po druhý raz zrodí, obnoví a vzkriesi z mŕtvych!

„Mužovia, bratia! Čo máme robiť?“

Schopnosť žiť evanjelium je daná kresťanovi zo skutočnosti, že Boh ho znova stvoril, znova zrodil, vzkriesil z mŕtvych spolu s Ježišom Kristom. Tieto tri výrazy ilustrujúce povahu tohto Božieho diela, ktoré nás učiní kresťanmi, hovoria o tom, že ide o veľmi radikálnu udalosť. Zo stavu smrti prechádzame do života, z nebytia k bytiu. Môže jestvovať väčšia zmena ako takáto? Zmena takého formátu sa nikdy nedá vymazať z nášho vedomia! Každý z nás, ak niečo také zažil, je povinný vedieť, kde a kedy to bolo a čo pri tom zakúsil. A nestačí tu poukázať na fakt a dátum nášho krstu, prijatého v čase nášho dojenia. Hoci je pravdou, že vtedy sme sa druhý raz narodili, a že od tej chvíle

máme podiel na zmŕtvychvstaní Kristovom, lenže to, čo sa vtedy stalo, malo charakter iba počiatku. Dalo by sa to nazvať počatím Božej prirodzenosti v nás. Embryo tohto Božieho života sa však musí v nás ďalej vyvíjať až do stupňa, kedy bude schopné samostatného života požadovanej akosti. A tento ďalší vývoj krstnej milosti sa už nezaobíde bez našej účasti, t.j. deje sa v našej dospelosti. Preto tento proces už možno riadiť, sledovať jeho priebeh, vytyčovať priebežné etapy a ciele, uvedomovať si, ako sa táto pozvoľná zmena našej mentality, postojov a celého života deje nie vďaka našim schopnostiam a silám, ale vďaka moci Božej a konaniu Boha, ktorý dal v krste prvý počiatok svojmu životu v nás. A túto druhú fázu som mal na mysli, keď som vyššie spomínal, že to nové narodenie, nové stvorenie a vzkriesenie z mŕtvych s Ježišom Kristom sú udalosťou, na silu ktorej sa nezabúda! Pretože, ak tejto udalosti niet, to znamená, že krstná milosť sa počas nášho zrelého veku nerozvíja, ale stále zostáva vo forme semena, náš kresťanský život nemá pevné základy! Vtedy jednoducho nie sme schopní žiť Kristovo evanjelium. To je tak, ako keby niekto zasadil stromček, a ledva začne vyháňať prvé výhonky, už by požadoval zrelé ovocie. Alebo chcieť od prváčika, ktorý vie písať číslice, vyriešenie zložitého matematického príkladu. Všetci uznáme, aký je to nezmysel! Teraz si všetci položíme otázku: Uskutočnilo sa toto všetko vo mne, v živote mňa, dospelého človeka? Jestvuje vo mne pevný existenciálny základ, z ktorého vyrastá Ježišov spôsob života ako jeho prirodzenosť? Kým dáme odpoveď, či už negatívnu, alebo pozitívnu, pamätajme na konštitutívne znaky, ktoré charakterizujú život zrelého kresťana. Hovorili sme o nich v prvých štyroch katechézach. Nie je to ani pobožnosť, ani chodenie do chrámu, ani sväté prijímanie na prvé piatky, ani účasť na duchovných cvičeniach a pútiach. To všetko sú prostriedky, aby sme sa kresťanmi stali, ale nie znaky, že nimi sme. Rozlišovacími znakmi kresťana sú: láska a odpustenie nepriateľom (tým, ktorí nás ničia, a to, že nebránime svoje nároky, či dokonca práva), prijatie každodenného kríža (ktorým sú naše dejiny), pokora (prijatie posledného miesta), sloboda (od realizácie svojich plánov za každú cenu) a prijatie Božej vôle (ktorý rôznymi udalosťami naše pomýlené projekty ničí).

Predpokladám, že mnohí z nás, zoči-voči takým kritériám, budú musieť priznať, že ich život má s kresťanstvom veľmi málo spoločného. Dúfam, že vo svetle toho, čo sme povedali, sa nám osvetlia vážne a boľavé otázky. Prečo ovocie dušpastierskeho úsilia a námahy kňazov je väčšinou také mizerné a neadekvátne vyloženej námahe? Prečo zmýšľanie veriacich zostáva prakticky pohanské? Kde sa berie tá tragická deliaca čiara medzi tým, čo sa verí a tým, ako sa žije? Odpoveď je jasná: Naše farnosti zjavne neprežili obrátenie, ktoré by bolo uskutočnením spomínaného zmŕtvychvstania, nového stvorenia a nového narodenia. Obrátenia, ktoré síce už jestvovalo v krste, ale len v zárodku. Bez rozvíjania tejto krstnej milosti je škoda hovoriť o nejakej podstatnej zmene života. Istotne aj veriacim sa vo chvíľach rozmýšľania nad svojou vierou natískajú podobné otázky. Prečo je

kresťanstvo považované za také ťažké a neživotné? Prečo, aj napriek najlepšej vôli a snahe, sa nedarí uskutočniť jeho ideály? Prečo po spovedi nevidno skutočnú nápravu? Prečo mám na Boha tak málo času a tak málo sa oň zaujímam? To všetko sú typické signály, že v nás nie je žiadna alebo nedostatočná skúsenosť Boha, jeho vykupiteľského diela, ktoré nás znova zrodí, znova stvorí a vzkriesi z mŕtvych. Chýba základ! Naše kresťanstvo je možno teoretická veda o Bohu, alebo tradícia, alebo sentiment, alebo zo všetkého trochu. A to predsa nemôže stačiť. Chýba tomu skutočnosť, jadro veci! Dúfam, že v mnohých z vás sa teraz ožýva nástojčivá prosba: „Povedzte nám už konečne, ako to zmeniť. Čo máme konkrétne robiť, aby sme sa, ako prví kresťania, stali skutočnými vyznávačmi Krista?“ Naše ďalšie úvahy budú zasvätené odpovedi na tieto otázky.

	Čičava	Komárany	Memík
Po 19.5.	<i>Svätý hieromučeník Patrik, pruský biskup a spol.</i>		
			18.00
Ut 20.5.	<i>Svätý mučeník Tallelaios</i>		
		18.00 + Ján, Mária (r.Hreškova)	
St 21.5.	<i>Zakončenie Polovice Päťdesiatnice; svätí veľkí králi a apoštolom rovní Konštantín a Helena</i>		
	18.00 + Margita, Jána (r.Bindasová)		
Št 22.5.	<i>Svätý mučeník Bazilisk</i>		
	18.00 *ZBP Janka s rod. (r.Hudačeková)		
Pi 23.5.	<i>Prepodobný otec a vyznávač Michal, synadský biskup</i>		<i>Zdržanlivosť od mäsa</i>
	8.00		
So 24.5.	<i>Prepodobný otec Simeon z Obdivuhodného vrchu</i>		
		18.00 *za farnosť	
Ne 25.5.	<i>Šiesta nedela po Pasche – o Slepom Tretie nájdenie hlavy svätého proroka, predchodcu a krstiteľa Jána</i>		<i>Zbierka na opravu chrámu</i>
	10.00 *ZBP Anna (r.Ragančíková)		8.00 *ZBP Anna (r.Hajdukova) 60r.

Úmysel modlitby: za mier na Ukrajine a vo svete

Pripomíname portál dobrodinec.online. Pridaná bola už aj možnosť trvalého príkazu, resp. platba prevodom z účtu. Farnosť Čičava má k 17.5.2025 vyzbieraných 13% ročného príspevku a 17 darcov.